

ՌԻՏԱ ԱՌՈՒՄՏԱՄՅԱՆ

Արդ համալսարան

Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

**ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ.
ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐՆ ՈՒ ԴԱՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

ԼՂՀ անկախության հռչակումից հետո հասարակական հարաբերությունների իրավական կարգավորման բնագավառում ուսումնասիրությունների ձևավորումն ու զարգացումը ընթանում էր հայրենական իրավական համակարգի ձևավորմանն ու կատարելագործմանը զուգընթաց:

Չնայած հայրենական գիտնական-իրավաբանների որոշակի ներդրմանը՝ այդ բարդ և բազմակողմ հիմնահարցերի ամբողջական մշակման մեջ¹ մի շարք տեսակետներ կարիք ունեն հետագա ուսումնասիրության: Մասնավորապես իրավական նորմերի որոշակի ամբողջության՝ ինստիտուտի, ճյուղի, ամբողջությամբ իրավունքի համակարգի՝ հասարակական հարաբերությունների վրա յուրահատուկ ներգործության բացահայտմանը զուգահեռ, արդյունավետ է և մարդկանց կոնկրետ վարքի իրավական կարգավորման առանձնահատկությունների ուսումնասիրությունը (իրավունքի կոնկրետ գործողության մեխանիզմը, նրա հիմնական փուլերը, ձևերն ու փոխգործողության կարգավորման միջոցները և այլն): Ինստիտուտով, ճյուղով, ամբողջությամբ իրավունքի համակարգով հասարակական հարաբերությունների կարգավորման մակարդակում իրավունքի գործողության առավել կարևոր ցուցանիշ է հանդիսանում կարգավորվածության, կարգավորվող հասարակական հարաբերություններում համաձայնեցվածության և կապերի պահպանումը: Դրան զուգահեռ, էական օրինաչափությունները կարող են բացահայտել այս կամ այն տեսակի(տիպի) հասարակական հարաբերությունների բովանդակությամբ հանդես եկող սուբյեկտների կոնկրետ վարքի (փոխգործողության) իրավունքի կարգավորման մակարդակում: Այստեղ առաջին պլան են մղվում իրավական կարգավորման այլ ցուցանիշներ՝ սուբյեկտներին իրավական բնույթի իրավունքներով և պարտավորություններով օժտելը (չօժտելը), դրանց իրականացման պայմաններն ու իրական լինելը, իրավունքի սուբյեկտների կապերի բնույթը:

Թեև դիտարկվող տեսակետները (մակարդակները) դիալեկտիկորեն փոխկապակցված են, հազիվ թե թույլատրելի է դրանք մեխանիկորեն նույնացնելը: Ցուցանիշները, որոնք «հանվում են» ամեն մի նշված մակարդակի վրա, նույնիսկ դրանց ըմբռնողական արտահայտությունը, կարող են էականապես տարբերվել: Ըստ երևույթին, հայտնապես դրա հետ են կապված դժվարությունները, մե-

¹Տես Сафарян Г. А. Механизмы правового регулирования и его структурные элементы.-В кн.: Апян Н.А., Апян С. Н., Сафарян Г. А. Проблемы теории права.-Ереван: Издательство Ереванского университета, 2003, с. 190-193; Азарян А. Определение сферы правового регулирования.- "Сборник научных трудов". Гавар, 2003, N 6, с. 429-439, Խաչատրյան Ս. Ս. Իրավունքի էֆեկտիվությունը: Երևան, «Ձանգակ-97», 2003, էջ 84-132:

թողի, իրավական կարգավորման առարկայի, դրանց դերի՝ որպես անհրաժեշտ պայմանի (հայրենական իրավունքի ճյուղի ձևավորման չափանիշի) հասկացության մեջ լրիվ համաձայնության ձեռքբերմանը: Այդպիսի մոտեցման թույլատրելիությունը և նպատակահարմարությունը պայմանավորվում են ոչ միայն տվյալ դեպքում տիպային հասարակական հարաբերությունների տեսքով հանդես եկող (այլ ոչ թե հասարակական հարաբերությունների համակարգի) իրավական կարգավորման առարկայի առանձնահատկություններով, այլև նրանով, որ այս տեսանկյունից դիտարկվող իրավական կարգավորումը առավել «զգալի է», հստակորեն երևում է իրավունքի իրացման ձևերում:

Հայրենական իրավունքի իրականացման հիմնահարցը մինչև այժմ համարվում է բանավիճելի, թեև գնալով ավելի շատ գիտնականներ են թեքվում նրան, որ այն հնարավոր է և իրավահարաբերություններից դուրս²: Դա բացատրվում է նրանով, որ ինքը՝ իրավական իրականությունն է տալիս բազմաթիվ համապատասխան օրինակներ: Եվ բանը ոչ միայն և ոչ այնքան տարբեր նորմերն իրականացնելու մեջ է, որքան իրավունքով յուրակերպ արտահայտվող սոցիալական գործունեության ձևերի տարատեսակության մեջ:

Հասարակության մեջ մարդկանց գործունեությունը (փոխգործողությունը) ուսումնասիրվում է շատ գիտություններով:

Տարբեր է և այդպիսի ուսումնասիրման ուղղվածությունը՝ պայմանավորված այս կամ այն գիտության առարկայի ուրույնությամբ:

Իրավաբանական գիտության համար առավել էական է ներկայանում հասարակական կապի և հասարակական հարաբերության՝ որպես մարդկանց պրակտիկ գործունեության կարևոր ձևերի (նախադրյալների և արդյունքի) ուսումնասիրությունը: Եվ հասարակական կապը, և հասարակական հարաբերությունը ձևեր են, որոնցից դուրս մարդկային գոյությունն անհնարին է: Դրանում է նրանց միասնությունը: Միաժամանակ տվյալ երևույթները հարկավոր է տարբերել: Իրավական հասարակական հարաբերությունը՝ հնարավորություն է ստեղծում երկու կոնկրետ կողմերի փոխգործողության համար, որոնցից ամեն մեկը կարող է ներառնել մի քանի անհատականացված մասնակիցներ: Դա փոխգործողության հաստատուն ձև է, որտեղ հարաբերության մասնակիցները և պետությունը իրապես և որոշակիորեն նախատեսում են գործընթացն ու վերջինիս արդյունքները: Ընդ որում իրավունքով կարգավորված հասարակական հարաբերությունների սուբյեկտները հենվում են փոխադարձ աջակցության վրա և, միաժամանակ, հեղինակության, երաշխավորության և պետության կողմից փոխգործողության հարկադրելու հնարավորության վրա:

Բայց ժամանակակից հասարակության մեջ մարդը կարող է և ինքնուրույնաբար այս կամ այն արարքը կատարելու հույսն ունենալ, այսինքն՝ հենվելով երկրորդ կողմի անմիջական օժանդակու-

²Տե՛ս Դեգորկյան Ա.Ս. Понятие права. - В кн.: Основы государства и права. - Ереван: ՀԼԿԻ, 1998, с.45-47; Акопян Дж.А. Понятие современного права. - В кн.: Апиан Н.А.,; Акопян Дж.А., Проблемы Закономерности права (новое учение о праве), Ереван. §Зангак-97, 2003, с.130

թյան (կամ վերահսկման) վրա, հասարակական հարաբերությունից (իրավահարաբերությունից) դուրս: Եվ հասարակությունը նրան այդ հնարավորությունը որոշակի դեպքերում ներկայացնում է, իսկ պետությունը՝ երաշխավորում ու պահպանում: Այդպիսի վարքը կարգավորվում է հասարակական հարաբերությունների իրավական շրջանակներում: Մասնավորապես, ԼԴՀ Սահմանադրությունը յուրաքանչյուրի համար ամրագրում է աշխատանքի, տեսակի ընտրության (հոդ.34), խղճի ազատության (հոդ.26), անձեռնմխելիության (հոդ.19) իրավունքը և այլն: Իրականացնելով դրանք անհատը ոչ մեկի հետ իրավահարաբերության մեջ չի մտնում, սակայն բոլորի հետ գտնվում է իրավական կապերի մեջ խոսքը գնում է այս կամ այն պաշտոնը զբաղեցնելու, մասնագիտություն ստանալու և այլն ընտրության հնարավորության մասին: Երբ անհատի հնարավորությունը որոշված է, նշված իրավունքների հետագա իրականացումը ընթանում է իրավահարաբերությունների շրջանակներում: Արգելքների առաջացման դեպքում նույն իրավունքները հենց սկզբից կարող են իրացվել կոնկրետ իրավահարաբերությունների մեջ: Գործունեության իրականացումը իրավական կապերի շրջանակներում երաշխավորվում է և պահպանվում պետության կողմից: Բայց ուրույնությունն այստեղ նրանում է, որ այդ երաշխավորությունը, առաջին՝ արտահայտվում է անհատների ինքնուրույն վարքի նախանշված հնարավորության մեջ՝ հասարակական կապերը որպես իրավականներ ամրագրելու ճանապարհով, երկրորդ՝ գործողության եղանակն ու նրա արդյունքները մանրամասնվում ու վերահսկվում են ոչ այնքան մանրախնդրորեն, ինչպես իրավական հասարակական հարաբերություններում:

Հասարակական հարաբերությունը իրավաբանորեն նշանակալի է դառնում և այն պատճառով, որ շնորհիվ նրա ձևավորվում են հասարակական իրավական: Ամրագրելով իրավական կապերի այս կամ այն կառուցվածքը, իրավունքը՝ արտացոլելով կապերը այդպիսի կառույցներում, որպես իրավական, ապահովում է դրանց հիման վրա իրավաբանական բնույթի հասարակական հարաբերությունների առաջացումը:

Այսպիսով, հետազոտելով իրավական կարգավորման առարկան՝ հարկավոր է հաշվի առնել, առաջին, որ հասարակության մեջ առաջանում են ոչ միայն հասարակական հարաբերություններ, այլև հասարակական կապեր: Հասարակական կապը իրավաբանորեն նշանակալի է՝ ա) որպես ձև՝ ապահովող որոշ սուբյեկտիվ իրավունքների (իրավական պարտականությունների) իրացման հնարավորությունը իրավահարաբերություններից դուրս, և բ) որպես իրավական հարաբերությունների ստեղծման հիմնական նախապայման: Եվ եթե հասարակական կապի առաջին հատկությունը կարող է վիճարկվել իրավահարաբերություններից դուրս իրավունքի իրացումը մերժող իրավաբան-գիտնականների կողմից, ապա երկրորդը, հավանաբար, անվիճելի է: Դա տեղ ունի այն ժամանակ և այնքանով, երբ և որքանով հասարակական կապերի ամրագրումը իրավունքով ձուլում է տարբեր իրավական կառույցներ կազմավորելու մեջ (հասարակության, պետության, ընտանիքի, մարմնի և այլն): Այդպիսի կառույցները հանդիսանում են կարգավորման անհրաժեշտ փուլ՝ ապահովող գործունեության (իրավասության) հետագա իրականացումը

հասարակական հարաբերությունների պայմանակարգում:

Երկրորդ՝ ոչ բոլոր հասարակական հարաբերություններ են հանդես գալիս որպես իրավական կարգավորման առարկա: Դրանցից մի քանիսը մատչելի են իրավական կարգորոշման, բայց չեն կարգավորում այս կամ այլ պատճառներով: Օրինակ՝ իրավունքի համար նշանակություն չունեն կամ էլ նրանց իրավական ձև տալը աննպատակահարմար է: Մյուսները չեն կարող կարգավորվել իրավունքով շնորհիվ այն բանի, որ նրանց հնարավոր է տալ համընդհանուր պարտադիր բնույթ, այսինքն՝ ապահովել նրանց իրականացումը հարկադրական կարգով, երբ փոխգործողությունը շեղվում է նախատեսվածից (անձնական, ինտիմ հարաբերությունները): Որոշ հարաբերություններ թույլ չեն տալիս իրենց նկատմամբ հավասար չափի, մասշտաբի կիրառություն և այդ պատճառով իրավունքով չեն կարգավորվում: Իրավական կապերի այս կամ այն կառույցի ամրագրման իջոցով օրենսդիրը կարող է ուղղորդել, խթանել անհրաժեշտ հասարակական իրավական հարաբերությունների առաջացումը, հասկանալի է, այն չափով և սահմաններում, որի մեջ իրավական կառույցի ամրագրումը համապատասխանում է քաղաքացիական հասարակության զարգացման օբյեկտիվ օրինաչափություններին:

Երրորդ՝ ժամանակակից հասարակական պատկերացումները օբյեկտի և առարկայի մասին, ելնելով նշված հասկացությունների ընդհանրությունից, միաժամանակ չեն բացառում դրանց սահմանազատման հնարավորությունը: Օբյեկտի տակ սովորաբար հասկացվում է սուբյեկտին շրջապատող իրականությունը, որի տարբեր կողմերը կարող են դառնալ արտացոլման, այդ թվում նրանց վրա մարդու (հասարակության) ներգործության, և վերափոխման առարկա: Ըստ այդմ՝ առարկա օբյեկտի կոնկրետ բնագավառներն են, կողմերը, տարրերը, որոնք առանձնացվում են որպես անմիջականորեն արտացոլվողներ և վերափոխվողներ, այսինքն՝ առարկա հասկացությունը նեղ է օբյեկտ հասկացությունից: Առարկան մեծ չափով կապված է մարդկանց իրականության, հասարակական կեցության իրական հնարավոր վերափոխման կոնկրետ պատմական դրսևորումների (ձևերի) հետ: Այդ ընդհանուր գիտական պատկերացումներն անհրաժեշտ է օգտագործել իրավագիտության մեջ, իհարկե, իրավական իրականության հաշվառմամբ: Մասնավորապես արդյունավետ է թվում իրավական կարգավորման օբյեկտի տակ հասկանալ հասարակական կապերը: Այդ դեպքում առարկայով կընդգրկվի հասարակական հարաբերությունների շրջանը (ոլորտը), որոնք մատչելի են իրավական կարգավորման³: Հնարավոր է իրավական կարգավորման առարկայի ավելի մեծ կոնկրետացում՝ հասարակական հարաբերությունների, որպես բարդ երևույթի առանձին տեսակի, կարգորոշումը առանձին տարրերից կազմվորվող իրավունքով:

Դրանք հարաբերության **սուբյեկտներն են** (այստեղ կարևոր են սոցիալ-հոգեբանական բնութագրումները՝ արժեքային կողմնորոշումները, փաստարկային կառույցները, որոնք պայմանավորում են, որոշակի չափով, հնարավոր վարքի բնույթը), հարաբերության **բո-**

³Տես Լազարև Բ. Բ. *Правовое регулирование.* - В кн.: *Теория права и государства. Учебник. Под ред. проф. Б. В. Лазарева.* - М.: *§Право и закон.*, 2001, с. 121-124.

վանդակությունը, որի տակ վերջերս շատ հաճախ (այդ թվում և ընդհանուր գիտական գրականության մեջ) հասկանում են հարաբերության սուբյեկտների վարքը, հարաբերության **ձևը**, այսինքն՝ փոխգործողության իրականացման կարգն ու պայմանները⁴:

Ինչպես էլ որ մեկնաբանվեն իրավական կարգավորման նպատակները, վերջնականը հանդիսանում է այն, որ վերջինս ուղղված է առաջին՝ իրավաբանական միջոցներով հասարակական հարաբերությունների ու կապերի ամրագրմանը՝ արդեն հասարակության մեջ ձևավորված քաղաքական, տնտեսական, բարոյական և այլ գործոնների ազդեցության տակ: Երկրորդ՝ համապատասխան հարաբերությունների և կապերի հետագա զարգացման խթանմանը: Երրորդ՝ սոցիալ-վնասակար կապերի և հարաբերությունների դուրս մղմանը: Սակայն այսպիսի ընդհանուր ուրվագիծը պետք է լրացված լինի իրավաբանական կարգորոշման ուղղվածության, փուլերի ու նպատակների մասին կոնկրետ պատկերացմամբ:

Եղած ուսումնասիրությունները թույլ են տալիս տարբերել իրավական կարգավորման երկու հիմնական մակարդակ: Այդ մակարդակներից յուրաքանչյուրի վրա տեղ ունի իրավունքի իրականացումը, թեև իրավունքի իրացման համատարած հասկացությունը, որպես քաղաքացիների կողմից օրենքի ուժով նրանց պատկանող սուբյեկտիվ իրավունքների իրականացում և իրենց իրավաբանական պարտականությունների կատարում նրանցից առաջինի նկատմամբ, ոչ միշտ է ընդգծվող և ճիշտ: Անվանված մակարդակը ամբողջապես կապված է իրավունքի համակարգի գործողության հետ: Նրա շրջանակներում կարելի է խոսել իրավական կարգավորման երկու ելակետային (ընդհանուր) փուլերի մասին:

Առաջինում ամրագրվում են իրավական գործունեության (փոխգործողության) ընդհանուր նախադրյալները:

Դա ապահովվում է՝ ա) անհատների պետական ճանաչման միջոցով՝ հասարակության ելակետային կառույցի հաստատման և նրանց միջև իրավական կապերի ամրագրման հաշվին, ավելի ճիշտ, առկա կապերի՝ որպես իրավականների արձանագրմամբ: Իրավաբանական պլանով դա նշանակում է սահմանադրությունից ելնող քաղաքացիության, իրավունակության, ինչպես նաև ընդհանուր (միասնական) իրավունքների և իրավաբանական պարտականությունների հաստատում (մասնագիտության ազատ ընտրության, կրթության, արժանապատվության իրավունք և այլն): Այսպիսով՝ սահմանվում է. ա) բոլոր անհատների համար քաղաքացու հավասար իրավական կարգավիճակ, որի բաղադրիչ տարրերն են հանդիսանում քաղաքացիությունը, իրավունակությունը և ընդհանուր (սահմանադրական) իրավունքներն ու պարտականությունները՝ պատկանող «բոլորին և յուրաքանչյուրին», բ) սոցիալական կառույցի՝ պայմանավորված հասարակական արտադրության մեջ այս կամ այն սոցիալական խմբի տեղով, ինչը իր հերթին որոշարկում է նրա տեղը քաղաքա-

⁴Կարծում ենք, որ արդյունավետ է իրավական կարգավորման հիմնահարցերի ուսումնասիրումը մարդկանց վարքի իրավաբանական կարգորոշման օրինաչափությունների ճանաչման մակարդակում: (Տե՛ս Кудряцев В. Н. Право и поведение.-М., 1978; его же: О правопонимании и законности.-§Государство и право., 1994, N 3).

կան և այլ կառույցներում: Իրավական պետության մեջ իրավական կարգավորումը ամբողջ ժողովրդի շահերի իրավաբանական արտահայտությունն է, գ) դաշնային կառույցի, որի հիմնական նպատակը ժողովուրդների և ազգերի միջև հարաբերությունների հավասարության ապահովումն է, ազգային արժանապատվությունը հարգելը և այլն:

Այդ կառույցները սովորաբար ամրագրվում են բարձրագույն իրավաբանական նորմատիվ-իրավական ակտերով, և, որպես կանոն, ձևավորվում են հասարակության ու պետության զարգացման «բեկումնային» փուլերում: Օբյեկտի և իրավական կարգավորման առարկայի առաջարկվող սահմանազատման տեսակետից տվյալ փուլում իրականացվում է հասարակական կապերի իրավական միջնորդավորումը (իրավական կարգավորման օբյեկտը):

Երկրորդ փուլում (առաջին մակարդակի), կազմակերպված հասարակական կապերի (իրավական կառույցների) շրջանակներում, իրացվում են որոշ ընդհանուր իրավական նորմեր՝ ամրագրող համընդհանուր իրավունքներն ու իրավաբանական պարտականությունները (սեփականության իրավունքը, անձեռնմխելիության իրավունքը և այլն): Իսկ այստեղ տեղի է ունենում այնպիսի համընդհանուր իրավունքների իրականացում, ինչպիսիք են՝ աշխատանքի, կրթության իրավունքը և այլն (աշխատանքի տեսակի և տեղի, մասնագիտության ընտրությունը): Բայց այդպիսի իրավունքների իրացումը տեղ ունի իրավական կարգավորման մակարդակի շրջանակներում:

Դրա հիմնական առանձնահատկությունը նրանում է, որ հասարակական հարաբերությունների տարբեր տեսակներն այստեղ կարգավորվում են տարբեր ձևով, այսինքն՝ իրավական կարգավորումը նպատակ չի հետապնդում իրավական իրավունքներով օժտել բոլորին և ամեն մեկին (ամրագրել իրավաբանական պարտականությունները):

Երկրորդ մակարդակում նույնպես կարելի է առանձնացնել երկու փուլ. ա) պակաս գլոբալ (առաջին մակարդակի համեմատությամբ) և այդ պատճառով ամալել կոնկրետ կառույցների (այս կամ այն մարմնի, կոլեկտիվի և այլն) կազմակերպումը, բ) իրավական հարաբերություններում տարբեր իրավունքների և իրավաբանական պարտականությունների իրացման համար անհրաժեշտ պայմանների ապահովումը (ներառյալ որոշ համընդհանուր իրավունքների և պարտականությունների վերջնական իրացումը): Այսպիսի կարգավորման ընթացքում իրավունքի սուբյեկտներն օժտվում են կոնկրետ իրավունքներով, ապահովում են դրանց հարկ եղած օգտագործման պայմանները՝ իրավաբանական պարտականությունների ճիշտ կատարման համար: Այն կարող է շոշափել սուբյեկտների իրավունքների լայն շրջան կամ հասարակական հարաբերությունների խիստ որոշարկված և նեղ բնագավառը, ինչը պայմանավորվում է մի շարք գործոններով՝ նրանց դերով և տեղով նյութական միջոցների արտադրության մեջ, դրությամբ տնտեսության կոնկրետ ճյուղում, քաղաքական կառույցում, աշխարհագրական միջավայրում (կլիմայական պայմանները, հեռավորությունը) և այլն: Միաժամանակ այստեղ կարող են ամրագրվել հասարակության (պետության) կոնկրետ ենթակառույցները և կազմակերպական նրանց առանձնացումը ինչ-

պես ամբողջությամբ (օրինակ, տնտեսության ճյուղերը, ձեռնարկության, մարմնի, կոլեկտիվի), այնպես էլ առանձին տարրերի մակարդակով, տարրերի դասավորման կարգը և դրանց փոխադարձ կապերը: Դրա հետ միասին ամրագրվում են իրավական ոլորտում համակարգերի և դրանց տարրերի գործելու կոնկրետ դատավարական սկզբունքները՝ իրավունքով հաստատված պարտականությունների կատարման կարգն ու պայմանները, սուբյեկտիվ իրավունքների օգտագործման և իրավասությունների իրականացման ընթացակարգը:

Իրավական մակարդակների ուսումնասիրությունը ունի ոչ միայն ճանաչողական, այլև գործնական նշանակություն: Ընդ որում շատ կարևոր է օգտագործել կոմպլեքսային մոտեցումը:

Կոմպլեքսային մոտեցման կարևորությունն ու անհրաժեշտությունը, օրինակ, մեր հասարակության մեջ դեռևս տեղ ունեցող իրավախախտումների դեմ պայքարում բազմիցս ընդգծվել է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի նստաշրջաններում: Դրանից է ելնում միասնականության պահանջը իրավական կարգավորման անվանված ոլորտում, քանի որ կոմպլեքսային մոտեցումը իրավախախտումների հետ պայքարին ենթադրում է մի ամբողջ շարք սոցիալ-տնտեսական միջոցառումների իրականացում, որոնց ապահովումը հիմնված է հայրենական օրենսդրության ամբողջ համակարգի գործողության վրա:

Դրանով հանդերձ հազիվ թե համապատասխանի ժամանակակից գիտությունների մակարդակի իրավական կարգավորման կոշտ շաղկապվածությունը միայն գործող իրավական համակարգի ճյուղերի սահմանազատման (առանձնացման) հետ, նախևառաջ տվյալ ճյուղով կարգավորվող հարաբերության ուրույնության բացահայտմամբ: Գիտական մշակումների գոյություն ունեցող մակարդակը թույլ է տալիս վերլուծությունից անցնելու համադրության, ճյուղային իրավական կարգավորման առանձնահատկությունների որոնումներից իրավունքի համակարգի գործողության օրինաչափությունների՝ որպես ամբողջական արտակարգ երևույթի, պարզաբանմանը:

РЕЗЮМЕ

Рита Арустамян

Правовое регулирование, основные вопросы и суждения

В данной статье исследуется предмет правового регулирования, нужно учитывать, что в обществе устанавливаются не только правовые отношения, но и общественные связи.

Следует отметить, что цель правового регулирования в первую очередь направлена на то, чтобы с помощью правового механизма закрепить общественные отношения и связи и исключить социально-опасные связи и отношения.

SUMMARY

Rita Arustamyan

Legal Regulation. Issues and Judgments

Exploring the subject of legal regulation we should take into account that there are not only legal relations in society, but also social connections.

It should be emphasized that the aim of the legal regulation is to strengthen social relations and connections and to exclude socially dangerous ones.